

196
ΑΡΙΘ. Ι. (Αυγούστου 1836.)

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΤΩΝ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ.

Όσοι τῶν ὁμογενῶν εὐτύχησαν νὰ ἀνατραφῶσιν ἐπιμελῶς, ἢ ὅσοι ἀσχολοῦνται εἰς τὰς ἐπιστήμας εὐρίσκουσιν εἰς παντοῖου εἶδους συγγράμματα τῆς Εὐρώπης τὰ μέσα διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν γνώσεών των, ἕκαστος κατὰ τὴν κλίσιν του. Ἀλλὰ καὶ μεταξύ αὐτῶν, ὅσοι δὲν ἠσχολήθησαν ἰδιαιτέρως εἰς τὴν σπουδὴν ἐπιστήμης τινός, εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἀντιλαμβάνωσι καὶ νὰ ἐννοῶσι τὰς ἐμπεριεχομένας εἰς τὰ συγγράμματα ταῦτα διὰ τύπων ἀφηρημένων καὶ ἐπιστημονικῶν θεωρίας. Αἱ δυσκολίαι αὗται γίνονται ἔτι μᾶλλον ἀνυπέρβλητοι δι' ἐκείνους ὅσοι ἔλαβον ἀμελητέην ἀνατροφήν, ἢ ὅσοι, ἀσχοληθέντες ἐκ νεότητός των εἰς βιομηχανικὰ ἔργα, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀποκτήσωσι τὰς προκαταρκτικὰς γνώσεις, τὰς ἀναγκαίας εἰς τὴν κατάληψιν τῶν σοφῶν πονημάτων.

Οὕτως αἱ γνώσεις, αἱ ὅποια ὤφειλον νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν τῆς βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν γενικὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐθνῶν, εὐρίσκονται περιωρισμένα εἰς πολλὰ ὀλίγα άτομα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ο κύριος σκοπὸς τῆς καλλιιεργείας τῶν ἐπιστημῶν δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ ᾖ ἄλλος εἰμὴ ἡ ἀπόκτησις γνώσεων, δι' ὧν τὰ ποριζώμεθα εὐκολώτερον τὰ πρὸς τὴν ὑπαρξίν μας ἀναγκαῖα,

(ΤΟΜ. Ι.)

Διμαιοσυνία

Ι

νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς ἀπολαύσεις μας καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς ἄνωτέρου βαθμοῦ πολιτισμόν. Ἀλλὰ αἱ γνώσεις αὐταὶ τότε δύναται νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν γενικὴν εὐδαιμονίαν, ὅταν ἦναι διακεχυμένα καὶ ἐγνωσμένα ἀπὸ ὅλας σχεδὸν τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας· διότι ὁ πεπαιδευμένος γίνεται ὠφέλιμος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀμαθεῖς, ἐν ᾧ ὁ ἀμαθὴς βλάπτει καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς ἄλλους.

Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τὸν ὁποῖον προεθέμεθα διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος περιοδικοῦ συγγράμματος, εἶναι ἡ διάδοσις τῶν κοινωφελῶν καὶ ἀναγκαίων γνώσεων εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, καὶ μάλιστα μεταξύ ἐκείνων, ὅσοι δὲν ἔχουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀσχοληθῶσιν ἰδιαιτέρως εἰς τὴν σπουδὴν.

Θέλομεν ἀνθολογήσει λοιπὸν ἐκ τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων τῆς φωτισμένης Εὐρώπης τὰς ἀναγκαιότερας εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν μας διατριβὰς, ἀναγομένας εἰς τὴν γεωργικὴν, βιομηχανικὴν καὶ οἰκιακὴν οἰκονομίαν, εἰς τὴν διαιτητικὴν καὶ τὴν παιδαγωγίαν, εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὴν καταστατικὴν, ἐθνολογίαν κτλ., καὶ περιεχούσας γνώσεις ἀπλῆς καὶ εὐκαταλήπτου· θέλομεν κοινοποιῆσαι εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τὰς νέας ἀνακαλύψεις καὶ βελτιώσεις, ὅσας ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας εἰσήγαγεν εἰς τὸν φωτισμένον κόσμον, καὶ τὰ καταστήματα ὅσα τείνουσι πρὸς τὸν σκοπὸν μας. Θέλομεν συνοδεύει τὰς διατριβὰς μας μὲ λιθογραφικὰς ἢ ξυλογραφικὰς εἰκόνας, σχήματα καὶ διαγράμματα, πρὸς διασάφισιν τοῦ κειμένου, ὡσάκτις συμπέση χρειᾶ.

Δὲν ἔχομεν τὴν αἴησιν οὔτε τὴν θέλησιν νὰ διδάξωμεν τοὺς σοφοὺς, οὔτε νὰ προσθέσωμεν νέα φῶτα εἰς τοὺς περρωτισμένους. Ἐπιθυμοῦμεν μόνον νὰ διαχύσωμεν μεταξύ τῶν οἰκογενειῶν καὶ ὅλων ἐκείνων ὅσοι γνωρίζουσι πᾶ ἀγαθὰ τῆς μαθήσεως καὶ ἔχουσι τὸ αἶσθημα τῆς ἰδίας των ἀξίας, τὰς ἐπωφελεῖς γνώσεις, συντελοῦντες ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των. Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ μάθησις εἶναι ἀναγκαιότατη εἰς τοὺς λαοὺς, καὶ

διὰ νὰ καταπεισθῆτις περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, ἀρκεῖ νὰ παραβάλη τὴν κατάστασιν τῶν βαρβάρων ὡς πρὸς τὴν τῶν πεπαιδευμένων ἐθνῶν.

Εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ διεδίδετο τὸ συγγράμμα τοῦτο εἰς τὰς πλειοτέρας τάξεις τῶν πολιτῶν, καὶ οὕτω νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἠθικῆς τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, κατὰ τὴν ἔφεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ.

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Κ Η .

Μία τῶν τεχνῶν ἐκ τῶν ὅσων δὲν ἐμέθεζαν παντελῶς σχεδὸν τῶν προόδων τῆς φωτισμένης Εὐρώπης εἶναι καὶ ἡ γεωργικὴ, ἥτις ἔκαμε τὸν παρελθόντα καὶ τὸν τρέχοντα πρὸ πάντων αἰῶνα μεγάλα βήματα πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῆς. Οἱ σοφοὶ ἀγρονόμοι τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας ὄχι μόνον τὴν ἐπλούτισαν μὲ μεθοδικὰ βιβλία, ἐτελειοποίησαν τὰ γεωργικὰ ἔργαλεῖα, εἰσήζαν νέα καὶ ὠφέλιμα φυτὰ, ἀλλ' ἐσύστησαν καὶ πρῶτα ἀγροκήπια, ὅπου διδάσκεται τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς τέχνης. Οἱ γεωργοὶ μας στερούμενοι μέχρι τῆς σήμερον βιβλίων καὶ παραδειγμάτων, ἀγνοοῦντες τὰς νεωτέρας ἐφευρέσεις καὶ τελειοποιήσεις, ἐξακολούθουν καὶ ἐξακολουθοῦν ἀκόμη τὰς ἐμπειρικὰς καὶ πατροπαράδοτους μεθόδους. Περιορισμένοι εἰς τὰ δημητριακὰ σπαρτὰ καὶ ἄλλα τινὰ συνειθισμένα προϊόντα, δὲν ἐπιχειροῦνται τὴν καλλιέργειαν ἄλλων φυτῶν ἐπίσης ἐπωφελῶν ἢ καὶ κερδαλεωτέρων. Τὸ ἄροτρον τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀτελέστατον καὶ λείπουν ὅλως δι' ὅλου πολλὰ ἄλλα ἔργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων αἱ ἀγροτικαὶ ἐργασίαι ἐκτελοῦνται εὐκολώτερα, τελειότερα καὶ οἰκονομικώτερα. Τὸ σύστημα τῆς ἐπιταυτοσπορίας εἶναι ὁμοίως ἄγνωστον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν καὶ ἦναι μία ἀπὸ τὰς βάσεις τῆς τελειοποιημένης γεωργικῆς· τὴν κοπρὸν ἀχύνουσιν τῶν γαιῶν, τῆς ὁποίας τὰ καλὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἀναντιρρήτα καὶ

πασίγνωστα, σπανίως μεταχειρίζονται οί γεωργοί μας· τεχνητά λιβάδια δὲν σπείρουν, οὔτ' ἀλιμέγουν τὰς ἀγελάδας των, οὔτε παχύνουν τοὺς διὰ τὰ κρεοπωλεῖα βοῦς των, οὔτε περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν προβάτων καὶ ἐρίων των φροντίζουν· εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν εὐρίσκεται ἡ ἀμπελοργία, ἡ οἴνοποιία, ἡ μεταξοσκωληκοτροφία καὶ ἡ ἐλαιοποιία.

Τὸ περὶ γεωργίας καὶ οἰκιακῆς οἰκονομίας σύγγραμμα τοῦ Κ. Γρηγορίου Παλαιολόγου ἐμπεριέχει τὰς βάσεις τῆς γεωργίας καὶ μεταδίδει πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γνώσεις εἰς τοὺς γεωργούς καὶ κτηματίας μας. Ὁ πρῶτος τόμος ἐξεδόθη πρὸ ἐνὸς ἡδὴ ἔτους, ὁ δεῦτερος ἐκδίδεται κατ' αὐτὰς, καὶ ὁ τρίτος θέλει ἐκδοθῆ μετὰ τινὰς μῆνας.

Εἰς τὸ παρὸν περιοδικὸν σύγγραμμα θέλομεν ἀναλύσει, ἀναπτύξει καὶ σχολιάσει διάφορα μέρη τοῦ βιβλίου τούτου, κοινοποιοῦντες εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας καὶ ἄλλας τινὰς νεωτέρας ἐφευρέσεις καὶ τελειοποιήσεις ἀφορῶσας τὴν γεωπονίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν ἐν γένει.

Δενδροκομεῖα.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης εὐρίσκονται ἐπιτήδες κῆποι, ὅπου ἀνατρέφονται διάφορα δένδρα, τὰ ὅποια ἀφ' οὗ αὐξήσουν ἀρκετὰ πωλοῦνται εἰς ὅσους ἐπιθυμοῦν ν' ἀγοράσουν· αἱ τοιαῦται ἐπιχειρήσεις εἶναι ὠφέλιμοι καὶ κερδαλέαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας τὰς δενδροφυτείας ὁ καταστρεπτικὸς πόλεμος ἀφάνισε, καὶ ὅπου καλὰ κάρπια δένδρα ὀλιγώτατα εὐρίσκονται σήμερον. Ἡ Κυβέρνησις ἐσύστησε πρὸ τινῶν χρόνων δενδροκομεῖον εἰς τὴν Τίρυνθα, καὶ ἤδη σηματοῖται ἕτερον πλησίον τῶν Ἀθηνῶν· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις μὴν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου· χρεωστῆται πρῶτον νὰ δενδροφυτεύσῃ τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας καὶ ἄλλα δημόσια μέρη· ἔμπορος δὲ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ διὰ νὰ πωλῆ εἰς ὅσους θέλουν νὰ ἀποκτήσουν δένδρα. Ὅχι μόνον πολλοὶ κτηματῆαι μεταφέρουν σήμερον ἀπὸ τὴν Γαλλίαν

καὶ Ἰταλίαν κάρπια καὶ καλλωπισμοῦ δένδρα, ἀλλὰ καὶ τινες δῆμοι, τὰ δημόσια καταστήματα καὶ οἱ βασιλικὸι κῆποι τῆς πρωτεύουσῃς προμηθεύονται πολλὰς χιλιάδας δένδρων ἀπὸ τὰ δενδροκομεῖα τῆς Εὐρώπης. Διατί λοιπὸν νὰ λαμβάνουν τὰ χρήματά μας οἱ ξένοι διὰ προϊόντα, τὰ ὅποια εὐκόλως δύναται νὰ προάξῃ ὁ τόπος μας; Ἡ δενδροκομία ἀπαιτεῖ μὲν τέχνην τινὰ, ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶναι δύσκολος· ὀλίγη πράξις καὶ τινῶν ἡμερῶν διδασκαλία ἠμποροῦν εὐκόλως νὰ ὀδηγήσουν ἓνα νοήμονα κηπουρὸν ἢ καὶ κτηματίαν. Ἐκλεξε ἀρκετὰ γόνιμον καὶ ποτιστικὴν γῆν, περίφραξε αὐτὴν, φύτευσε σπέρματα ἢ μασχεύματα διαφόρων δένδρων, σκάλιζε, πότιζε, κλάδευε καὶ περιποιήσου αὐτὰ ἕως ἄτου νὰ γίνουν δύο ἢ τριῶν χρόνων. Ἄν ᾖναι ἄγρια ἢ δὲν ᾖναι καλοῦ εἶδους, ἐγκέντρισε αὐτὰ μὲ ἡμερα καὶ ἐκλεκτὰ εἶδη δένδρων, καὶ ἀφοῦ μένουν ἔτι ἓνα χρόνον ἢ δύο εἰς τὸ δενδροκομεῖόν σου, μεταφύτευσε αὐτὰ εἰς τοὺς κήπους σου ἢ πώλησον αὐτὰ. Ἴδου ὅλον τὸ μυστήριον τῆς δενδροκομίας. Ἄν ἐπιθυμῆς νὰ τὸ βάλλῃς εἰς πράξιν, συμβουλεύσου προσέτι τοὺς πρακτικούς, ἢ ἀνάγνωσε κἀνὲν βιβλίον. Τὰ τοιοῦτοτρόπως προαγόμενα δένδρα ὀλίγα ἀπαιτοῦν ἔξοδα διὰ νὰ φθίσουν εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν ἀρχίζου νὰ καρποφοροῦν, καὶ τότε ἡ τιμὴ των εἶναι ἀρκετὴ ὅχι μόνον διὰ νὰ σὲ ἀνταμείψῃ διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς προκαταβολὰς σου, ἀλλὰ νὰ σὲ ἀφήσῃ καὶ ἀρκετὸν κέρδος, ἂν θέλῃς νὰ κάμῃς ἐμπόριον. Ὁ λογαριασμὸς εἶναι εὐκολώτατος. Ἄν συμφέρῃ, χάριν λόγου, εἰς τοὺς δενδροκόμους τῆς Γαλλίας ἢ Ἰταλίας, τῶν ὁποίων τὰ καταστήματα εὐρίσκονται 30 καὶ 40 ὥρας μακρὰν τῆς Μασσαλίας, ἢ τῶν λιμένων τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, νὰ πωλήσουν τὰ δένδρα των εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὕψερρον ἀπὸ τίσων ἡμερῶν ὕδωπορίας καὶ θαλασσοπορίας, τίσον περισσότερον δὲν ἤθελε συμφέρει εἰς τὸν δενδροκόμουν τοῦ Ἄργους, τῆς Κορίνθου καὶ ἄλλων ἐπαρχιῶν μας νὰ πωλήσουν τὰ δένδρα των εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος; Τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως εἶναι πολλάκις ἴσα ἢ τὰ 2/3 ἀπὸ τὰ τῆς ἀγορᾶς, καὶ ἂν δὲν ᾖναι κερδίσει οἱ δενδροκόμοι μας ἄλλο περισσότερον, τὸ κέρδος τῆς

μετακομίσεως είναι ἀρκετόν. Οἱ ἀγροασταί, καὶ αὐτοὶ θέλουσι εὐ-
 ραι τὸν λογαριασμόν των· διότι ὄχι μόνον εἶναι ἀσφαλέστεροι ὡς
 πρὸς τὰ εἶδη καὶ τὴν ποιότητα τῶν δένδρων τῆς Ἑλλάδος, τὰ
 ὅποια θέλουσι ἐκλέγει εἰς τὰ δενδροκομεία, ὄχι μόνον δὲν βυφοκιν-
 δυνεύουσι τὰ φυτὰ τὰ μεταφερόμενα μακρόθεν, ἀλλὰ ἠμποροῦν
 πάντοτε νὰ τὰ εὕρουσι καὶ εἰς συμφερωτέραν τιμὴν. Ἐκ τούτων
 πάντων ἐξάγεται ὅτι ἡ σύστασις δενδροκομείων εἶναι ὄχι μόνον
 ἐπικερδής, εὐκόλος καὶ ὀλιγοδάπανος, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν
 Ἑλλάδα.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Τρία κυρίως ἀπλᾶ χρώματα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν φύσιν, τὸ κί-
 τρινον, τὸ κόκκινον καὶ τὸ κυανοῦν· ἀλλ' ὅμως τὸ φῶς ἀναλύ-
 μενον χωρίζεται εἰς ἑπτὰ ἀκτῖνας ἐχούσας διάφορα χρώματα,
 οἷον ἰώδες, ἰνδικόν, κυανοῦν, πράσινον, κίτρινον, χρυσοειδές καὶ κόκ-
 κινον· ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ συντίθενται ἀπὸ τὴν ἀρμονίαν δύο ἢ τριῶν ἐκ
 τούτων. Τὸ λευκὸν ὑπάρχει ἀντανάκλασις μόνον τοῦ φωτός, τὸ
 ὅποιον δὲν ἀπορροφᾶται. Τὸ μέλαν ἐξ ἐναντίας προέρχεται ἀπὸ
 τὴν ἀπορρόφησιν μὴ ἀντανακλωμένων ἀκτίνων. Κατὰ δὲ τὴν
 δύναμιν τὰ χρώματα ἔχουσι τὴν ἀκόλουθον τάξιν· κόκκινον,
 χρυσοειδές, κίτρινον, πράσινον, κυανοῦν, ἰνδικόν, ἰώδες, δηλ. τὸ
 κόκκινον σῶμα φαίνεται μακρότερον παρὰ τὸ κίτρινον κτλ.

Ἀλλὰ τὰ χρώματα μεταβάλλουσιν ὄψιν ἢ ἀλλοιοῦνται κατὰ
 τὸ φαινόμενον ἐφ' ὅσον μακρυνόμεθα ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον, τὸ
 ὅποιον τὰ ἀντανακλᾷ· τὸ κόκκινον πάλιν σῶμα π. γ. μακρόθεν
 φαίνεται σχεδὸν μέλαν. Διαφέρουσι δὲ ὁμοίως τὰ χρώματα καὶ ὅταν
 τὰ σώματα ἀλλάσσουσι κατὰστασιν, ἢ συντίθενται με' ἄλλας οὐ-
 σίας. Ὁ χάλυψ (τσελίκι) βαμμένος καὶ στιλπνός, φαίνεται κίτρινος
 ἢ κίτρινος κτλ. κατὰ τὴν βαθμὴν τῆς θερμότητος, τὴν ὅποιαν
 ἔλαβεν ὁ κόκκινος χαλκός ἐνωμένος με' ζίγκον (δηλ. με' λευκὸν
 χρώμα) γίνεται κίτρινος (πάφιλας)· τὰ ὀξέα ἢ ὀξινὰ ὑγρά κοκκι-

νίζουσι τὸ κυανοῦν χρῶμα τοῦ ἠλιοτροπίου, τὰ δὲ ὀξύδια γενι-
 κῶς ἐπαναφέρουσιν εἰς κυανοῦν τὸ κοκκινισμένον ἀπὸ ὀξέα χρω-
 ματά.

Αἱ χρωματιστικαὶ ὕλαι, ὅσας μεταχειρίζονται ἡ βαφικὴ καὶ
 ζωγραφικὴ λαμβάνονται καὶ ἀπὸ τὰ τρία βασίλεια τῆς φύσεως·
 ἀλλὰ τὸ ὀρυκτολογικὸν μάλιστα προσφέρει τὰ πλεῖστα τῶν ζω-
 γράφων, τὰ δὲ φυτικὰ χρησιμεύουσιν ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς βαφεῖς.

Τὸ λευκὸν γίνεται ἀπὸ τὸν ὀξυδατὸν μύλυθον ἢ ζίγκον, καθὼς
 καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα εἶδη τῶν κρητιδίων (τεπεσίρι), τῶν ὁποίων
 ἡ συνηθεστάτη λέγεται λευκὴν τῆς Ἰσπανίας. Τὸ ψιμμύθιον ὑπάρ-
 χει ὀξυδατὸς μύλυθος. — Διὰ τὰ κίτρινα χρώματα μεταχειρί-
 ζονται τὰς ὄχρας, εἶδος γῆς ἢ χρώματος χρωματισμένης με' ὀξυ-
 दाτὸν σίδηρον, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται μάλιστα ἄφθονον εἰς τὴν
 Βουργουντίαν τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὸ αὐτὸ χρῶμα καὶ
 ἀπὸ τῶν κρόκων, ἀπὸ τὰ ἄνθη τοῦ καρθάμου, τοῦ βοῦ (χρυσοξύλου
 ἀπλῶς, Γαλλ. sumac), τοῦ Curcuma, τοῦ gutta, τοῦ ὁποίου ἡ ῥίζα
 δίδει κόνιν λαμπροτάτου κίτρινου, καὶ τέλος ἀπὸ τὴν ἰσάτιν (Γαλλ.
 gaude καὶ pastel), ἡ ὅποια ξηραίνουμένη δίδει τὸ κίτρινον χρῶμα.

Τὰ κόκκινα χρώματα προέρχονται ὁμοίως ἀπὸ ὄχρας, τῶν
 ὁποίων ὁ σίδηρος ἔχει πλειότερον ὀξυγόνον. Τινὰ ἐκ τούτων
 λέγονται κόκκινον τῆς Προυσίας, τῆς Ἀγγλίας κτλ. Ὁ ὀξυδατὸς
 μύλυθος καὶ ὁ θειοῦχος ὑδράργυρος δίδουσιν ὁμοίως λαμπρότατον
 κόκκινον (μίλτον καὶ κιννάβαριν). Ἀπὸ τὴν κογενίλλην ὁμοίως (εἶδος
 ἐντόμου τῆς Ἀμερικής) λαμβάνεται τὸ κατ' ἐξουχίαν ἴσως ἀνθηρὸν
 κόκκινον, καὶ δι' αὐτοῦ, τῆς σόδας καὶ τυπτηρίας κατασκευάζεται
 τὸ ὠραῖον κάρμινον (carmin): ἀλλὰ καὶ τὸ γινόμενον ἀπὸ τὸ ὑσγι-
 νον ἢ πρινοκόκκινον, τὸ ἐρυθρόδανον, τὸ φερναμβούκιον καὶ Καμ-
 πέγειον ζύλον δὲν ὑπάρχει ἀξιοκαταφρόνητον.

Τὰ μεταλλικὰ κυανὰ προέρχονται ἀπὸ τὸν σίδηρον με' ζωϊκὰς
 οὐσίας ἐνωμένον (κυανοῦν τῆς Προυσίας), ἀπὸ τὸν χαλκὸν (κυανὴ
 σποδός), ἀπὸ τὸ κοβάλτιον καὶ τὸν lapis lazuli outremer· τέλος
 τὸ ἰνδικόν καὶ ἡ ἰσάτις εἶναι εἰς μεγάλην χῆσιν εἰς τὴν βαφικὴν

Φα δὲ μέλανα χρώματα γίνονται ἀπὸ τὸ κηκίδιον καὶ τὴν χαλκάνθηκ.
Ἀπὸ τὸ Περουσικὸν κυανουὸν γίνεται ὁμοίως μέλαν. Τὸ ελεφάντινον
καὶ τὸ ἀπλά ὡς αὐ καυμένα δίδουσι ὁμοίως εὐμορφον μέλαν. Ἀλλὰ
τὸ συνηθέστατον γίνεται ἀπὸ τοὺς ἄνθρακας τοῦ κλήματος, τὸν
φλοῖαν τοῦ φέλλου, τὸν πυρῆνα τοῦ Περσικοῦ μήλου ἢ ρο-
δακίηνου, τὴν αἰθάλην (καπνίαν, τὸ μέλαν τῆς Γερμανίας) προερ-
χουμένην ἀπὸ τὴν ἐξάτμισιν βητινώδους ὕλης καιομένης εἰς ἐπίτηδες
δωμάτια περιφραγμένα μὲ πανίον, ὅπου προσκολλᾶται ἡ αἰθάλη.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ χρώματα μεταβαλλόμενα εἰς κόνιν τρίβονται εἰς
πορφυρίτιν πλάκα, ἔπειτα ἐνούμενα μὲ ὕδωρ σχηματίζονται ὡς
μικροὶ κῶνοι λεγόμενοι τροχίσκοι. Αὐτοὺς χρειᾶς τυχούσης λαμβάνουσι
ἔπειτα καὶ ἐνωμένους μὲ ἔλαιον τοὺς τρίβουσι πάλιν, καὶ
τότε διατηροῦνται τὰ τοιαῦτα ἐλαιώμικτα χρώματα εἰς τεμάχια
κίστης ἢ εἰς βερενικισμένα ἀγγεῖα.

Τὰ δὲ ὑψηροῦντα εἰς μικρογραφίαν ἢ ὑποκοριστικὴν εἰκονο-
γραφίαν χρώματα τρίβονται ἐνωμένα μὲ τὸ κομμίδιον ἐπάνω
ὑέλου καὶ τὸ τριπτήριον ὄργανον πρέπει νὰ ὑπάρχη τῆς αὐτῆς
ὕλης.

ΦΥΣΙΚΟΪΣΤΟΡΙΚΑ.

Bararica.

Τὸ ὠφελιμώτατον ὀπωρικὸν τῆς Διακεκαυμένης ζώνης, ἡ Βα-
νανία, ὑπάρχει βᾶσις τῆς τροφῆς τῶν θερμῶν ἐκείνων κλιμά-
των, ὅθεν ἡ φυτεία καὶ ἐπιμέλεια αὐτοῦ καταντᾷ τόσον ἐκεῖ
ἀναγκαία, ὅσον εἰς ἡμᾶς τῶν σιτηρῶν ἢ καλλιέργεια. Ἀλλὰ
μεταξὺ τῶν πολλῶν εἰδῶν τοῦ δένδρου τούτου διακρίνεται μᾶ-
λιστα ἡ παραδεισεῖα ὀνομασθεῖσα παρὰ τῶν βοτανικῶν Μούσα,
ἐπειδὴ ἔχει καρπὸν ὀγκωδέστερον, ὀκτωδάκτυλον πολλάκις τὸ μή-
κος, καὶ 100 ἐνίοτε τοιοῦτοι κρέμονται ἀπὸ ἓνα μόνον ἀκρέμονα
ζυγίζοντες ὡς 40 λίτρας.

Ἡ ὥριμος ἢ ἡ καὶ πέπειρος βανάνια ἔχει χυμὸν σακχαρώδη καὶ

ὑπόξυνον· ἀλλ' ὅταν τὸ κέλυφος αὐτῆς ὑπάρχη ἔτι πράσινον, τὸ
ἐσωτερικὸν ἔχει λευκὸν χρῶμα, καὶ μόλις αἰσθάνεται τις μικρὰν
γεῦσιν· ἂν δὲ μία ὀνίς ἰωδικοῦ ἀλκοολίου πέση εἰς αὐτὸ, εὐθὺς
φαίνεται κυανῆ κηλὶς, ὅθεν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ βανάνια συντίθε-
ται τότε μάλιστα ἀπὸ ἀλευρώδη ὕλην, καὶ ἀκολούθως δύναται νὰ
ἀναπληρώσῃ τὸν ἄρτον, τὸ γαιώμηλον καὶ τὸν φηγότυρον· ὅθεν ἐψη-
μένη καὶ καθαρισμένη ὑπὸ τὴν σποδὸν (φωγυλίδα ἢ χῶβολην) ὡς ὁ
ἐγκρυφίας λεγόμενος, παρατίθεται εἰς τὰς τραπέζας· χρησιμεύει δὲ
καὶ εἰς τὰς ὀδοιπορίας παρασκευασμένη ὡς δίπτυρος (παξημάδι), πρὶς
τοῦτο δὲ ἐκλεπισμένην ἢ ἀποφλοιωμένην τὴν βάλλουσι εἰς κλίεα-
νον (φοῦρνον) ἰσχυρῶς κεκαυμένον, ὅπου μένει ὡς 8 ὥρας, καὶ
γίνεται εὐθρυπτος καὶ ἐλαφροτέρα ἐξ ἡμισείας· εἰς τοιαύτην δὲ
κατάστασιν διαρκεῖ πολὺν χρόνον. Ἐν καιρῷ δὲ χρήσεως τὴν βρέ-
χουσι καὶ ἔπειτα τὴν βράζουσι μὲ ζηρὸν ἢ ταριχευμένον κρέας.

Εἰς τὴν ὠριμασμένην ἤδη βανάναν τὸ ἄλευρον μετεβλήθη εἰς
σάκχαρ καὶ κόμμι, γεννᾶται δὲ καὶ ὀξύ. Ἀλλὰ τὸ ὀπωρικὸν
τοῦτο τρώγεται κυρίως πρὶν φθᾶσῃ τὸν τοιοῦτον βαθμὸν τῆς ὠρι-
μότητος. Τότε τηγανητὴ μὲ βούτυρον ἔχει γεῦσιν τῶν τηγανητῶν
μήλων. Εἰς πολλὰς τῆς Ἀμερικῆς χώρας ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον
ἢ βανάνια καὶ διατηρεῖται ἢ μεταφέρεται εἰς μακρὰν διάστημα
ὡς τὰ σύκα (ισχάδες), τῶν ὁποίων τὴν γεῦσιν ἀνακαλεῖ ὀπωσοῦν
εἰς τὴν φαντασίαν.

Ἀπὸ τὴν βανάναν γίνεται ρακὴ, ἀλλ' ὑπάρχει ἄχρηστος, ἐπειδὴ
προτιμᾶται ἡ τῶν σακχαροκαλάμων. Ἀλλὰ τὸ παρασκευαζόμενον
ἀπὸ τὰς ἐπισωρευμένας καὶ ἀλλοιώσιν τινα παθούσας βανάνας
ὀξύδιον, τὸ ὁποῖον ἀποστάζει κατ' ὀλίγον, ἔχει νόστιμον γεῦσιν·
ὅθεν τὸ μεταχειρίζονται ἐν καιρῷ ἀνάγκης.

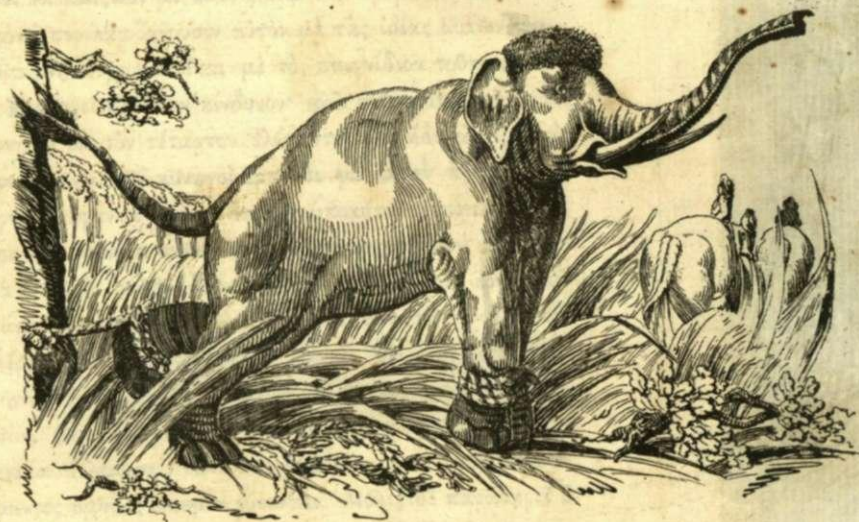
Ἡ ἰκμὸς τῆς Βανανίας ἀναβλύζουσα ἀπὸ τὰ δένδρα ὑπάρχει
τόσον διαφανῆς, ὅσον τὸ καθαρῶτατον ὕδωρ· καὶ ὅμως, ἂν πέση
κατὰ τύχην εἰς ὑφασμα λευκὸν ἢ παμβακερὸν, ἀφίνει κηλίδα κι-
τρίνου χρώματος ἀνεξάλειπτον. Ὅπου τὸ ὑγρὸν τοῦτο δύναται νὰ
χρησιμεύσῃ εἰς σημεῖωσιν τῶν ὀθωνίων.

Τὴν μὲν ἡμέραν τὰ πλατύτατα φύλλα τῶν δένδρων σκεπά-
ζουσι τὴν γῆν μὲ πυκνοτάτην σκιάν, δροσίζουσι τὰ ὑπερβολικὰ
καύματα καὶ διατηροῦσιν ὑγρασίαν εἰς τὴν ἀέρα· τὴν δὲ νύκτα ψυ-
χραίνόμενα πυκνοῦσι τοὺς ἀτμούς, καὶ τοὺς μεταβάλλουσι εἰς ψιλὴν
βροχὴν, καθὼς τὸ λεγόμενον ἅγιον δένδρον τῶν Μακαρίων νήσων,
εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἑποίου τὸ ὕδωρ συνάγεται τῶσον ἀφθονον, ὥστε
σκαπτομένης ὀλίγον τῆς ἄμμου ἀναβρύει ὡς ἀπὸ φρέατος ἢ πη-
γαδίου.

Ἡ βανανέα φυτεῖται μικρὸν κλαδίον, αὐξάνει δὲ ἕως κα-
ταπταθῆ καὶ καρποφορήσῃ 13 μῆνας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὅλοι οἱ κλάδοι
δὲν καρποφοροῦσι συγχρόνως, ὁ ἄνθρωπος τρυγᾷ δι' ὅλου τοῦ
χρόνου τὸ ὀπωρικὸν τοῦτο.

Τὸ κυνήγιον τοῦ ἀγρίου ἐλέφαντος.

Ὁ ἐλέφας, τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν γῆν ζώων, διαιτᾷται εἰς
τὰς θερμωτάτας ζώνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας. Ὁ Ἀσιατικὸς δια-
κρίνεται ἀπὸ τὸν Ἀφρικανικὸν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὀφαιότητα,
διότι γίνεται ἕως 15 πόδας ὑψηλός, καὶ εἰκοσαετῆς ἤδη ζυγίζει
περίπου 7,000 λίτρας. Τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ὁ ἐλέφας ζῇ
ὁμοίως εἰς τοὺς μεσημβρινούς τόπους καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν νῆσον
Κεΐλαν (Ταπροβάνη), ὅπου εὐρίσκεται ὁ μέγιστος καὶ ὀφαιό-
τατος. Ὡς θυμίστορος ἐκ φύσεως, ἡμεροῦται εὐκόλως ὁ ἐλέφας·
δυνάμει δὲ τῆς ἐκτάκτου εὐμαθείας ταύτης παιδεύεται εἰς παντοίας
ἐργασίας, αἱ ὅποιαί πολλακίς φαίνονται ἀπίστευτοι, ἐὰν δὲν ἤμεθα
περὶ αὐτῶν βεβαιωμένοι ἀπὸ ἀξιοπίστους περιηγητᾶς. Ὁ τρόπος
δὲ μὲ τὸν ὀποῖον ζωοῦται φαίνεται τῶντι κατὰ πάντα περίεργος·
ἐπειδὴ ὀλόκληροι ἀγέλαι ἐλεφάντων διώκονται μεταξὺ πολλῶν
κατεδαφισμένων δένδρων, καὶ τοιουτοτρόπως πιάνονται. Ἄλλ' ἢ
ἄγχα ἐνὸς μόνου ἐλεφάντος ὑπάρχει πολὺ πλεον δυσκολωτέρα· ἢ
ἐπισυναπτομένη εἰκὼν δίδει περὶ τούτου πολλὰ φανεράν ιδέα.
Ὅταν οἱ κυνηγοὶ γνωρίζωσι τὴν διαμονὴν τοῦ ἐλεφάντος, ὑπάγουσιν
ἐκεῖ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς μὲ τέσσαρας εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο

γυμνασμένους θηλυκούς ελέφαντας· τρεις ἐκ τούτων πλησιάζουσι·
 μὲ μεγίστην προφύλαξιν εἰς τὸν ἄγριον, προχωροῦσι τρώγοντες
 ἔμπροσθεν, καὶ δείχνουσιν εἰς τοῦτο τοσαύτην πανουργίαν, ὥστε
 τοὺς ἐκλαμβάνει τις ὡς ἀγρίους, οὔτινες κατὰ τύχην ἐκβαίνουσι
 ἀπὸ τῆς δάσος. Ὄταν δὲ ὁ ἄγριος ἐλέφας εἰς τὴν πλησιεστέραν προ-
 χώρησιν τῶν ἡμέρων, φαίνεται ὅπως οὖν ἀνίσχυος, τότε φεύγουσιν
 αὐτοὶ ταχέως· ἐπειδὴ κινδυνεύουσι νὰ πληρωθῶσιν ἀπὸ αὐτὸν·
 ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας τὸν βλέπωσιν ἥσυχον, τότε τὴν περικυκλοῦσι
 καὶ ἀοχίζουσι νὰ παίξωσι μὲ αὐτὸν, ἐνῶ τὸν σφίγγουσι μαλακῶς
 εἰς τὸν λαιμὸν ἢ περιλαμβάνουσιν αὐτὸν μὲ τὰς ἰδίας αὐτῶν προ-
 θοσκήλας. Ἐπειδὴ εὐχριστεῖται μὲ τὸ παιγνίδιον τοῦτο ὁ ἄγ-
 ριος ἐλέφας, λησμανεῖ ὅλον τὸν κίνδυνον· ἀλλ' ἐντοσούτω πλησιάζ-
 ζουσιν οἱ κυνηγοὶ μὲ τὸν τέταρτον ἐλέφαντα, καὶ ἤδη ἀρχίζει τὸ
 δυσκολώτατον ἔργον. Οἱ κυνηγοὶ ἔρπουσι μὲ ἄκραν προφύλαξιν
 πρὸς τὸν ἄγριον ἐλέφαντα ἀπὸ τὰ ὀπίσθεν ὑποκάτω τῆς κοιλίας καὶ
 περιπλέκουσι τὰ ὀπίσθια σκέλη του μὲ λεπτὸν σχοινίον. Ἐὰν δὲν
 αἰσθάνῃ τὰ ἕλαφρά ταῦτα δεσμᾶ, ἐξακλουθοῦσι τὴν ἐργασίαν
 τῶν, καὶ ἀφοῦ περιπλέξωσι μὲ ἐξ ἢ ἐπτὰ δυνατὰ σχοινία τὰ
 εἰρημένα μέρη, τέλος περιπλέκουσιν ἀκόμη 60 πῆγεις μακρὸν
 χονδρὸν σχοινίον (γούμενικον) εἰς ἕκαστον ὀπίσθιον σκέλος. Ἐὰν φαί-
 νηται δυνατόν, τότε δεσμεύουσιν καὶ τοὺς ἔμπροσθινούς πόδας.
 Ὄταν ἡ ἐργασία τελειώσῃ, τότε ὑποχωροῦσιν οἱ κυνηγοὶ, καὶ οἱ
 ἡμεροὶ ἐλέφαντες ὁμοίως ἀπομακρύνονται. Μόλις δὲ παρατηρεῖ ὁ
 ἐλέφας ὅτι ἐπαγιδεύθη, γίνεται λυσιώδης καὶ σπουδάζει νὰ φύγῃ εἰς
 τὸ πλησίον δάσος· ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ δράμῃ ὡς τὸ σύνθητες,
 προχωρεῖ βραδέως καὶ οὕτω γίνεται δυνατόν εἰς τοὺς κυνηγούς
 νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ νὰ περιπλέξωσι τὸ μακρὸν σχοινίον
 εἰς τὸ πρῶτον δυνατόν δένδρον· τότε τοῦ αἰχμαλώτου ἢ λύσσω κα-
 ταντᾶ εἰς ἕσχατον βαθμὸν. Ὄθεν ρίπτεται εἰς τὴν γῆν, διορῦται
 τὸ ἔδαφος μὲ τὰ ἰσχυρὰ αὐτοῦ ὀδόντια, καὶ μεταχειρίζεται ὅλας
 τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ πρὸς τούτοις βρυχᾶ τρομερώ-
 τατον βρυχηθὸν, ὥστε κἀνεὶς κυνηγὸς δὲν τολμᾷ πλέον νὰ τὸν

πλησιάζη· ένίοτε έπιτυγχάνει νά κύψη τὰ λεπτά και άδρά σγουνία, και τότε διασώζεται εις τή δάσος· συνήθως όμως τούτο ύπάρχει σχεδόν αδύνατον· όθεν καταπονημένος από πολλόν και ισχυρόν άγώνα, γίνεται τέλος ήσυχότερος, και τότε πλησιάζοντες εις αυτόν οι κυνηγοί με τούς ήμέρους προσφέρουσι τροφήν, την όποίαν αποδέχεται και τρώγει, ένώ οι άλλοι παίζουσι με αυτόν. Τιοιυτοτρόπως δεμένος μένει εις διάστημα πολλών μηνών· συγνάκις μάλιστα ή λύσσα επανέρχεται, γίνεται όμως πρύτερος κατ' όλίγον, εύθης όταν πλησιάσωσιν οι άλλοι, τών όποίων ή θέα τών παρηγορεί και τόν ένθαρρύνει νά ύπομείνη την τύχην του. Αφ' ου τέλος συνειθίση εις την αίμκλωσίαν, τότε οι κυνηγοί λύοντες τά δεσμά τών φέρουσι με την βοήθειαν τών ήμέρων όπου θέλουσιν· σπανίως πλέον μετά ταύτα ένθυμείται την παλαιάν έλευθερίαν και εκφεύγει εις τά δάση, αλλά συνήθως ακολουθεί με ήσυχίαν τούς άγωγούς και επιδέχεται την μάθησιν διαφόρων έργασιών.

ΜΗΧΑΝΙΚΗ.

Μηχανή δια τή καθάρισμα του σίτου.

Η μηχανή αύτη, κοινή πρό χρόνων εις την Ευρώπην, ήτον άγνωστος μέχρι τούδε εις την Ελλάδα, καθώς και πολλαί άλλαι έφευρέσεις και τελειοποιήσεις. Έχει ύψος δύο πηχών και περιφέρειαν έπτά· κατασκευάζεται από σανίδια και είναι αρκετά ελαφρά· άνωθεν έχει κισώτιον όπου χύνεται ο σίτος και έξερχόμενος κατ' όλίγον διά θυρίδος πίπτει εις σιδερόπλεκτον κόσκινον, τή όποϊόν ταραττεται διά τού κινήματος ένός τροχού. Ένας άνθρωπος στρέφει διά μιās λαβής τόν τροχόν, όστις κινεί τή κόσκινον συγχρόνως και άνεμίει τόν άνωθεν τού κόσκίνου πίπτοντα άκαθάριστον σίτον, χωρίζων αυτόν από τά άγυρα· ο κοσκινισμένος σίτος πίπτει ξεχωριστά καθώς και τά λιθάρια και άλλα βαρέα σώματα· εις μίαν ώραν ήμπορεί νά κοσκινίση και νά καθάριση 30 άκάλας σίτου ή κριθής. Η άπαιτουμένη διά την κατασκευήν τής μηχανής ταύτης άσπαγή, δεν ανάβαινει εις περισσοτέρας τών

70 δραχμών· όστις έπιθυμεί νά την ιδή ήμπορεί νά λάβη πληροφορίας εις την έπί τών Έσωτερικών Γραμματειών· κατασκευάσθη δέ παρά τού λοχαγού Κ. Ζέντνερ, όστις έχει σχέδια διαφόρων άλλων μηχανών.

Ο αυτός μηχανικός κατασκεύασεν εσχάτως και άλλωνισικήν μηχανήν, περί τής όποιας άλλοτε θέλομεν όμιλήσει.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Η φραγκομελιζάνα, άπλώς τομάτα λεγομένη, πρό όλίγου χρόνου εισήχθη εις την Ελλάδα, εις τινάς δέ επαρχίας μας είναι ακόμη άγνωστος. Ο καρπός τού φυτού τούτου, τού όποίου ή καλλιέργεια είναι εύκολωτάτη, χρησιμεύει και ως άρτυμα τών περισσοτέρων φαγητών, και μόνος μαγειρεύεται παντοιοτρόπως· είναι δέ τροφή νόστιμος και ύγιεινή, συγχωρημένη και πολλαίς εις τούς άσθενείς.

Τήν φραγκομελιζάνα μεταχειρίζονται όχι μόνον νωπήν αλλά και αλατισμένην διά τών χειμών. Εκλέγουν τās ώριμοτέρας, τās ζουλουσιν, στραγγίζουν τόν ζωμόν αυτόν, τόν βράζουν με άλας και άφου πυκνωθή, τόν βάλλουν εις καλοκλεισμένα άγγεϊα· άλλοι άφίνουσι άπλώς τόν αλατισμένον ζωμόν εις τόν ήλιον έως ότου νά εξατμισθή τή ύδατώδες μέρος του και πήξη αρκετά. Είτε βρασμένος, είτε άβραστος φυλάττεται έως την άνοιξιν και ένα χολιάριον αυτού άρκεί ν' άρτύση και νά δώση νοστιμοτάτην γεύσιν εις τή φαγή. Καλλιεργείτε την φραγκομελιζάνα!

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

Ο πολιτισμένος άνθρωπος τρώγει πάντοτε έπέκεινα τής ανάγκης· όθεν άρρωστέι συγνότερα παρά τά ζώα, και τή πρώτον ιατρικόν ύπάρχει ή νηστεία. Η νοσώδης δέ πληθώρα την όποίαν έχομεν προέρχεται από τās μαγειρικής μαγχανείας και τά πολυειδή καρυκεύματα, από την κρεωφαγίαν και από τή έρεθιστικά ή μεθυστικά ποτά. Διά τούτο οι νομοθέται έμπόδιζον τά τοιαύτα, μάλιστα πρό τών έορτών, είτε διά νά καθάρισωσι τή σώμα, είτε

διὰ νὰ μετριάσωσι τὴν ὀσμὴν τῶν παλῶν τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς.

Ἀλλ' ἡ λιτότης ἐβασίλευε τότε εἰς τὰ δεῖπνα καὶ ὁ κόπος ἦτο τὸ μόνον τῶν φαγητῶν ἄρτυμα· ἔπειτα ἡ σύγχρονος ἀέσησις πρὸς τὸν θεὸν ἠνάγκασε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοὶ καὶ συναλλήτως νὰ συγγωρῶνται. Ὁ Γαλιλῆος καὶ ὁ Ἱπποκράτης συμβουλεύουσι παντοῦ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν διαίταν· ἐπειδὴ πολλάκις καταρροαὶ καὶ βήχες καὶ ἀρθρίτις καὶ ρευματισμοὶ καὶ κεφαλαλγίαι ἐθεραπεύθησαν μὲ μόνον τοῦτον τὸν τρόπον. Ὁ Εὐπατρίδης Βενετὸς Λουῖς Κορνάρος περιοριζόμενος εἰς 12 οὐγγίαις στερεᾶς τροφῆς, καὶ 14 ὕγρου καθ' ἡμέραν, ἐστερέωσε τὴν διεσφαρμένην ὑγίαν του καὶ ἔζησεν 95 ἔτη. Ὅταν ἔπειτα ἐνθυμηθῶμεν καὶ τὴν ἀνάλογον μακροβιότητα τῶν πατέρων τῆς ἐρήμου καὶ ὄλων τῶν ἀσκητῶν, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ νηστεία κυρίως λεγομένη, ὑπάρχει ἐν ἑα τῶν πολλῶν ἀγαθῶν, μὲ τὰ ὅποια ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εὐεργέτησε τὴν ἀνθρωπότητα.

Οἱ γέροντες διακκρτεροῦσιν εἰς τὴν νηστείαν εὐκολώτερον παρὰ τὰ παιδία, καὶ γυναῖκες παρὰ τοὺς ἀνδρας, οἱ ἀργοὶ παρὰ τοὺς φιλοπόνηους, οἱ πολύσαρκοι παρὰ τοὺς ἰσχνούς, τοὺς φλεβοτομωμένους, τοὺς ἰδρῶντας, τοὺς ἀγρυπνοῦντας, καὶ τὰς θηλαζούσας. Ὅσοι πίνουσι πολὺ, τρώγουσι γενικῶς ὀλίγον. Τὰ βροφημάτα ἢ σοῦπαι, περιορίζουσι τὴν πείναν, καθὼς ὅλα τὰ ζεστά ποτὰ, τὰ ἐμετικά, εἰς μετρίαν ποσότητα λαμβανόμενα, τὰ ναρκωτικὰ κτλ. Τὰ δὲ λιπαρὰ ἢ παχέα καὶ ἐλαιώδη ἢ γλυκερὰ βρώματα φέρουσι ταχὺν κόρον, ἐν ᾧ τὰ ταριχευτὰ (ἀλμυρὰ), δριμέα, πικρὰ καὶ μάλιστα τὰ ὀξεᾶ, καθὼς καὶ τὸ κρύος, κινουσι τὴν πείναν.

Ἡ νηστεία ἀνοίγει τοὺς πόρους τοῦ σώματος, αἱ ἐκκρίσεις καὶ διακρίσεις τοῦ ἰδρώτος, τοῦ οὔρου κτλ. γίνονται εὐκολώτερον, τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἐλευθέρως, καθὼς μετὰ τὴν φλεβοτομίαν, καὶ ἡ πεπεσιμένη ἀπὸ τὰ βάρη τῆς πολυφαγίας ζωικῆ κίνησις ἀναλαμβάνει τὴν ἐλαστικὴν αὐτῆς δύναμιν. Πόσῃ τῆς κοιλίας στενοχωρίαν καὶ ἀηδίαν, ὅποιον σίελον καὶ πρόσωπον κατηφές καὶ σῶμ-ὀκνηρὸν ἔχομεν, ὅταν πάσχωμεν δυσπεψίαν ἢ κακοστομαγίαν! ὅθεν

οἱ ὑγρόσαρκοι καὶ μαλλθακτοὶ, οἱ ἐμφρακτικοὶ καὶ σκιρρωδικοὶ δύνανται νὰ ἀναλάβωσι μὲ τὴν νηστείαν, κατὰ τὸν Ἱπποκράτην, Κέλσον Ἀβικένην, Μεσοκριάτην καὶ ἄλλους. Ὁ Βάλεσκος Ταραντῖνος ἐμπόδιζε τὸ δεῖπνον εἰς τοὺς ἀρθριτικούς, ὁ δὲ Συδενάμ λέγει ὅτι ἡ νηστεία ὠφελεῖ καὶ εἰς τὰ σπασμωδικὰ τῶν κάτω μελῶν ἀρρώγηματα.

Τὰ ἔλκη (πληγαὶ) ἢ ἐλεφαντίασις ἢ λέπρα, τὰ ἐξανθήματα ἢ λειχήνες ἔχουσι ἀνάγκην νηστείας διὰ νὰ ἰκτροευθῶσιν· οὔτε οἱ καχεκτικοὶ, αἰμορροϊδικοὶ καὶ ὑδρωπικοὶ δὲν πρέπει τίποτε χωρὶς αὐτὴν νὰ ἐλπίσωσι.

Δικαίως ὁ Μωϋσῆς ἀπηγόρευσε τὴν βρώσιν τοῦ χοίρου, καὶ ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἐβάλε τὴν τεσσαρακοσὴν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, ὅτε ὅλα τὰ ὑγρὰ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος εὐρίσκονται εἰς ὄργανον. Ἐπειτα ἦτον ἀνάγκη νὰ μείνωσι καὶ τὰ ζῶα αὐτὰ ἡσυχα καὶ ἀνενόγητα ἐν καιρῷ τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν ἔρωτος, καὶ νὰ καταπαύσωσι τὰ κυνήγια καὶ τὰ μακελλεῖα. Ἐπρεπε παρομοίως πρὸ τῶν μεγάλων καὶ δημοτελῶν ἑορτῶν νὰ προτομαζῶνται μὲ τὴν νηστείαν οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ εὐθυμήσωσι κατόπιν αἰσθαντικώτερα.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ.

Ὁσάκις εἰς τοὺς πολιτισμένους τόπους τῆς Εὐρώπης ἔγεινεν ἀπαριθμησις τῶν κατοίκων, ἂν ἢ μετακνάστευσις ἢ ἄλλο τι συμβεβηκὸς ἔκτακτον δὲν εἶχον ἀλλαγμένας τὰς φυσικὰς ἀναλογίας τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους, πάντοτε σχεδὸν εὐρέθησαν πλειότεραι παρὰ τοὺς ἀνδρας αἱ γυναῖκες χωρὶς ἐξαίρεσιν τύχης ἢ κατασάσεως. Ὅθεν συμπεραίνομεν ὅτι φυσικῶς περισσεύουσι εἰς τὸν κόσμον αἱ γυναῖκες.

Εἰς τὴν Εὐρώπην δὲ ἰδιαιτέρως φαίνεται ὅτι ὑπάρχουσι 1,050 ὡς 1055 γυναῖκες πρὸς 1,000 ἀνδρας ἢ 17 ὡς 20 ἄνδρες πρὸς 19 ἢ 21 γυναῖκας.

1. Γενικῶς τὸ 4. μέρος τῶν ζώντων ἀνθρώπων δὲν ὑπερβαίνει τὸ 10. ἔτος τῆς ἡλικίας.

2. Τὸ ἡμισυ δὲν κατανατᾶ ὡς τοὺς 30 εἰς τοὺς πολυπληθεθεστάτους τόπους, οὔτε ὡς τοὺς 20 εἰς τοὺς ὀλιγοκατοίκους.

3. Κατωτέρω τῶν 40 ἐτῶν ὑπάρχουσι τὰ 7 ἢ 8 δεκατημόρια ὄλου τοῦ λαοῦ.

4. Μετὰ τὰ 50 ἔτη μένει τὸ 8 ὡς 9 μέρος τῶν ζώντων.

5. Ἐπέκεινα τῶν 60 μόνον τὸ 9 ἢ 9 καὶ 1/2 εὐρίσκεται.

6. Περὶ τὰ 70 καὶ περαιτέρω δὲν σώζεται εἰμὴ τὸ 25 ἢ καὶ 30 μέρος.

Τέλος εἰς 100 ζώντας δὲν ὑπάρχει ποτὲ οὔτε εἰς ἑκατοντούτης.

Ἄν δὲ θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ καθ' ἡλικίαν τὸν σχετικὸν πληθυσμὸν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ φύλλου, πληροφορούμεθα ἀπὸ πολλοὺς καταστατικoὺς λογισμοὺς ὅτι:

1. Τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατεῖ ὡς 15 ἐτῶν ἡλικίας.

2. Μετὰ τὰ 20 περισσεύουσιν αἱ γυναῖκες, κατ' ἐξοχὴν δὲ περὶ τὸ γῆρας.

3. Τέλος ἐπέκεινα τῶν 80 ἐτῶν εὐρίσκονται 3 γυναῖκες καὶ δύο ἄνδρες, ἀλλοῦ δὲ δύο γυναῖκες πρὸς ἓνα ἄνδρα.

Παράδειγμα

Γαλλία.

	ἄνδρες.	γυναῖκες.
ἀπὸ 60 ὡς 70 ἐτῶν	472,098	620,856
70 ὡς 80	206,652	312,017
μετὰ 90 ἔτη	56,567	74,937
Παρίσιοι.		
ἀπὸ 60 ὡς 70 ἐτῶν	23,043	23,087
70 ὡς 80	7,017	8,750
80 ὡς 90	1,038	1,624
μετὰ 90 ἔτη	43	92

(Βιλλερμέ.)

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Προαναγγείλαμεν μὲν, ὅτι τὸ περιοδικὸν τοῦτο σύγγραμμα ἔμελλε νὰ ἐκδοθῆ τετράκις τοῦ μηνὸς ἀνὰ ἡμισυ φύλλον τυπογραφικὸν 8^{ου} μεγέθους· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν συνεργατῶν καὶ διὰ νὰ τὸ καταστήσωμεν ποικιλώτερον, προκρίνομεν νὰ ἐκδίδεται δις τοῦ μηνὸς ἀνὰ 1 φύλλον 8^{ου} μεγέθους, ἐκτὸς τῶν λιθογραφικῶν εἰκόνων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ οἱ συνδρομηταὶ δὲν ζημιοῦνται, καὶ τὸ σύγγραμμα γίνεται τερπνότερον.